

11.11.2015

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
valiokuntaneuvos Eila Mäkipää

Työttömyysvakuutusrahaston lausunto hallituksen esitykseen (HE 94/2015 vp) laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyysturvan muuttamisesta.

Työttömyysvakuutusrahasto kiittää sille varatusta mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa ja toteaa seuraavaa:

Lakiehdotus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön, keskeisten työmarkkinajärjestöjen edustajien ja Työttömyysvakuutusrahaston edustajien kanssa. Työttömyysvakuutusrahaston edustajat ovat voineet tiiviisti ja hyvässä yhteistyössä osallistua hallituksen esityksen valmistelutyöhön edellä mainittujen tahojen kanssa. Hallituksen esitykset ehdotukset vastaavat Työttömyysvakuutusrahaston näkemystä työttömyysetuuksien rahoituksesta annettuun lakiin tarvittavista muutoksista.

Oma soveltamisala

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi työttömyysvakuutusmaksujen itsenäisestä soveltamisalasta ja irtaantumisesta tapaturmavakuutuslain soveltamisalasta. Työttömyysvakuutusrahasto pitää uudistuksessa ehdotettua oman soveltamisalan säätämistä tärkeänä ja itsenäisen soveltamisalan määrittely on painavat perustelut, koska työttömyysvakuutusmaksujen perintä on siirtynyt vakuutuslaitoksilta Työttömyysvakuutusrahastolle vuoden 2013 alusta lukien. Työttömyysvakuutusrahasto ja vakuutuslaitokset ovat toimineet aktiivisesti yhteistyössä ja niillä on ollut vakiintuneet kirjalliset soveltamisohjeet työttömyysvakuutusmaksun perinnästä ja määrittämisestä sekä valvonnasta, joiden perusteella oikeuskäytäntö on muodostunut. Perinnän siirron jälkeen tämä yhteistyö vakuutuslaitosten ja Työttömyysvakuutusrahaston kesken on luonnollisesti vähentynyt ja myös yhteistyö valvonnan osalta on päättynyt syksyn 2015 aikana.

Myös sosiaali- ja terveysvaliokunta on lausunnossaan (sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 7/2012, HE 42/2012 vp) kiinnittänyt huomiota työttömyysvakuutusmaksuja koskevaan jatkovalmisteluun ja todennut seuraavaa: ”Työttömyysvakuutusmaksujen maksuvelvollisuus on sidottu tapaturmavakuutuslain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen. Kun tapaturmavakuutusmaksuvelvollisuutta tulkitsevat työttömyysvakuutusrahasto ja tapaturmavakuutuslaitokset, voi tämä käytännössä johtaa siihen, että ne tekevät erilaisia päätöksiä vakuuttamisvelvollisuudesta. Tämän vuoksi on tärkeää, että maksuvelvollisuuden soveltamisalan mahdolliset muutokset selvitetään mahdollisimman nopeasti.”

11.11.2015

Yrittäjämääritelmän muutos

Voimassa olevan lain (Työttömyysetuuksien rahoituksesta annettu laki 558/1998) 15 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan yrittäjän maksuvelvollisuus on sidottu yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen ottamiseen. Hallituksen esityksen ehdotuksessa esitetään, että työttömyysvakuutusmaksua ei makseta työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettusta yrittäjästä. Työttömyysturvalakia koskevan muutosesityksen mukaan taas yrittäjämääritelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että työttömyysturvalaissa yrittäjänä pidettäisiin henkilöä, jota pidetään yrittäjänä yrittäjän eläkelaisissa tai maatalousyrittäjän eläkelaisissa säädetyllä tavalla.

Työttömyysvakuutusrahasto katsoo, että ehdotettu yrittäjämääritelmän muutos selkeyttää ja yksinkertaistaa lain toimeenpanoa ja soveltamiskäytäntöä.

3. Muut muutokset

Hallituksen esityksessä ehdotettujen muiden muutosten vaikutus Työttömyysvakuutusrahaston toimintaan ja soveltamiskäytäntöön on vähäinen ja ne ovat lähinnä teknisluonteisia. Muista muutoksista mainittakoon maksuvelvollisuuden liittyvä euromääräinen raja, joka olisi sama kuin uudessa työtapaturma- ja ammattitautilaissa. Samoin ehdotuksen tarkoituksena on rajata työtapaturma- ja ammattitautilakia vastaavasti Suomessa tehtävän työn käsitettä kuljestyön ja Suomeen suuntautuvien lyhytaikaisten vierailujen osalta.

Työttömyysvakuutusrahasto toteaa vielä lopuksi, että omasta soveltamisalasta huolimatta hallituksen esityksessä ehdotettujen muutosten tavoitteena on, että erot työtapaturma- ja ammattitautilain sekä työntekijän eläkelain soveltamisaloissa olisivat mahdollisimman pienet ja soveltamiskäytäntö alalla olisi näin ollen mahdollisimman yhtenäinen. Työttömyysvakuutusrahasto pitää yhtenäisen sosiaalivakuutussektorin soveltamiskäytännön luomista ja kehittämistä kannatettavana.

Työttömyysvakuutusrahasto

Matti Romakkaniemi
lakimies